

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **R. D.**, zast. Mgr. Bc. Petrou Zakaria, advokátkou se sídlem 28. října 3390/111a, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2023, č. j. OAM-1453/BA-BA01-BA06-PS-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 11. 2023, č. j. 33 A 18/2023-43,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 11. 2023, č. j. 33 A 18/2023-43, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2023, č. j. OAM-1453/BA-BA01-BA06-PS-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Bc. Petře Zakaria, advokátce se sídlem 28. října 3390/111a, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **3 400 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl dne 20. 10. 2023 zadržen hlídkou Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Mělník, neboť při silniční kontrole vozu, který jej vezl po dálnici D1, bylo zjištěno, že nemá cestovní doklad ani oprávnění k pobytu. Dne 21. 10. 2023 byl zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce poté podal

žádost o udělení mezinárodní ochrany. Následně byl rozhodnutím uvedeným v záhlaví zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Krajský soud shledal, že žalobce byl zajištěn proto, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal v zařízení pro zajištění cizinců, nadto zde existovaly oprávněné důvody se domnívat, že tuto žádost podal s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění. Dle krajského soudu mohl žalobce danou žádost podat dříve. Podání s časovým prodloužením je typické pro účelové žádosti. Krajský soud se ztotožnil s důvody, pro něž se žalovaný domníval, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu účelově.

[3] Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku ohledně žalobcovy neznalosti českého právního řádu. Žalobce na území ČR přicestoval přes území minimálně dvou dalších členských států EU. Pokud by skutečně pociťoval obavu z důvodů, které uvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, pak by se snažil zjistit, jak se dovolat právní pomoci v ČR nebo v jiném členském státě. Žalobce však namísto toho do ČR přicestoval nelegálně a skrytě za pomoci převaděčů, ve snaze dostat se do Německa, přičemž si byl plně vědom svého protiprávního jednání.

[4] Krajský soud se neztotožnil ani s námitkou ohledně nepromítnutí důvodnosti žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu do rozhodnutí žalovaného. Žalovaný není v řízení o zajištění cizince dle zákona o azylu oprávněn činit úvahy o důvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nýbrž je povinen učinit úvahu o okolnostech podání této žádosti, což žalovaný splnil.

[5] Dle krajského soudu nebyla důvodná ani námitka o možnosti využít zvláštní opatření dle § 47 zákona o azylu. Nezbytností zadržení žalobce se žalovaný zabýval na stranách tři až čtyři napadeného rozhodnutí, kde uvedl důvody, z nichž dovodil, že by propuštěním žalobce došlo k ohrožení průběhu řízení ve věci mezinárodní ochrany. Dosavadní žalobcovo chování (vědomé cestování bez povolení ke vstupu a dalšímu pobytu na území ČR, podání žádosti až po zajištění a přemístění do zařízení pro zajištění cizinců, žalobcova cílová destinace Německo, využití služeb převaděčů, cestování skrytým způsobem) nevylučuje, že by se žalobce nepokusil přetrvat kontakt se správními orgány. Žalobce nemá v ČR žádné rodinné, sociální a kulturní vazby, zároveň zde nemá žádný majetek. Z těchto důvodů by bylo ulehčeno jeho skrývání či útěk do cílové destinace.

[6] Krajský soud neshledal nesprávnou ani délku zajištění žalobce. Žalovaný stanovil délku zajištění na 180 dnů, tedy v maximální zákonem stanovené lhůtě. Daná délka byla stanovena způsobem, který předjímá dobu nutnou pro skončení řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. Ačkoliv žalovaný dobu zajištění odůvodnil stručně, je z jeho rozhodnutí patrná logická úvaha, pro kterou přistoupil ke stanovení této doby.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

pokračování

[8] Stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že hlavním důvodem jeho útěku ze země původu je jeho příslušnost ke kurdské menšině, což je důvod podřaditelný pod § 12 zákona o azylu. Bylo by proto nelogické, aby sám mařil řízení o této žádosti. Nelze připustit paušalizované rozhodování ve věcech jednotlivých skupin zajišťovaných cizinců, což je právě případ napadeného rozhodnutí. Důvodem jeho zajištění je pouze to, že na území ČR pobývá nelegálně. Žalovaný je však povinen zkoumat i stěžovatelovo dosavadní chování, respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jiným členským státem EU, včetně charakteru stěžovatelova porušení těchto povinností.

[9] Při zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu musí existovat individuální, objektivní a oprávněný důvod pro zajištění. Žalovaný ani krajský soud se těmito okolnostmi nezabývali, pouze paušálně a formalisticky konstatovali, že nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovatel skutečně poskytoval součinnost v rámci správního řízení. Neexistuje však důvod se domnívat, že by stěžovatel nevyčkal v pobytovém středisku do konce řízení ve věci mezinárodní ochrany.

[10] V doplnění kasační stížnosti po ustanovení zástupkyně stěžovatel uvedl, že kasační stížnost je přijatelná, jelikož posouzení krajského soudu a žalovaného je nesprávné a v rozporu s mezinárodní ochranou lidských práv. Do obdobné situace se navíc může dostat kterýkoliv občan stěžovatelovy země původu, který nepodá žádost o udělení mezinárodní ochrany ihned po dosažení území státu, kde mu nehrozí nebezpečí.

[11] Krajský soud a žalovaný vycházeli z nesprávně a nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Napadený rozsudek je odůvodněn pouze obecnými úvahami. Krajský soud a žalovaný se nezabývali proporcionality omezení stěžovatelovy osobní svobody. Zajištění je nepřiměřeným zásahem do jeho soukromého a rodinného života. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, je žalovaný povinen použít zvláštní prostředky dle § 47 zákona o azylu, pokud jimi lze dosáhnout téhož účelu. Stěžovatelovo jednání neodůvodňovalo nezbytnost jeho zajištění. Naopak zde byly důvody pro užití mírnějších prostředků. Odůvodnění krajského soudu je obecné a z velké části pouze odkazuje na běžnou praxi žalovaného. Žalovaný je nicméně povinen vysvětlit, ze kterých konkrétních skutečností plyne obava, že se stěžovatel bude v budoucnu chovat protiprávně.

[12] Zdůvodnění doby zajištění je nedostatečné, netransparentní a nepřezkoumatelné, jelikož žalovaný stanovil dobu zajištění v maximální možné délce, přičemž se nezabýval předpokládanou složitostí přípravy výkonu správního vyhoštění, nedbal oprávněných zájmů stěžovatele a nevyvaroval se nepřiměřeného zásahu do jeho práv. Dle stěžovatele je takto určená délka zajištění nepřiměřená.

[13] Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že podal žádost o udělení mezinárodní ochrany účelově. V dané žádosti uvedl konkrétní důvody, kvůli kterým se obává návratu do země původu. Stěžovatel nepopírá, že okolnosti podání této žádosti pro něj nevypadají příznivě, nicméně bez znalostí právního řádu ČR nemohl tento úkon učinit s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Stěžovatel tento pojem ani neznal. Dle judikatury NSS může pozdější podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany snižovat věrohodnost žádosti, nicméně nemůže být důvodem vyloučení udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel měl fakticky první příležitost podat žádost o udělení mezinárodní ochrany právě při zadržení, kdy mu byla

vysvětlena jeho práva. Je též nutné brát ohled na jeho psychický stav. Stěžovatel byl pod tlakem, pravděpodobně se bál, co se bude odehrávat dále. Proto nelze automaticky dospět k závěru, že jeho žádost je účelová.

[14] Na závěr doplnění kasační stížnosti stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí, popřípadě odmítnutí pro nepřijatelnost. Stěžovatel na území ČR přicestoval nelegálně a podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR neměl v plánu. Cílovou zemí jeho cesty bylo Německo. O udělení mezinárodní ochrany žádal až tři dny po zadržení Policií ČR. Je proto nutné se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění, případně jej pozdržet. Stěžovatel nepředkládá konkrétní argumenty, které by směřovaly do napadeného rozsudku, pouze polemizuje s rozhodnutím žalovaného. Ve zbytku žalovaný plně odkázal na své rozhodnutí a na napadený rozsudek.

[16] Ve vyjádření k doplnění kasační stížnosti žalovaný uvedl, že nadále trvá na zákonnosti napadeného rozhodnutí i rozsudku krajského soudu a že nesouhlasí s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[17] NSS posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[18] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[19] NSS shledal, že v projednávané věci je naplněn čtvrtý důvod přijatelnosti kasační stížnosti, jelikož v napadeném rozsudku shledal zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost je proto přijatelná.

[20] Kasační stížnost je důvodná.

[21] Dle § 46a odst. 5 zákona o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023, platí, že žalovaný v rozhodnutí o zajištění *stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 180 dnů.*

pokračování

[22] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Stěžovatel nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spatřuje v nedostatečném odůvodnění doby zajištění. Krajský soud se odůvodněním žalovaného ohledně stanovení doby zajištění zabýval v bodě 15. napadeného rozsudku, kde uvedl, že stanovená doba odpovídá zákonné lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Z napadeného rozsudku tak vyplývá, proč byla doba zajištění stanovena právě na 180 dní.

[23] NSS nicméně nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že doba zajištění stěžovatele v délce 180 dnů byla v rozhodnutí žalovaného dostatečně odůvodněna. Dle rozsudku NSS ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, je pro odůvodnění stanovené doby zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu klíčová „skutečnost, že v tomto typovém případě je účel zajištění z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Jinými slovy, nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.“ V tomto rozsudku NSS přezkoumával rozhodnutí žalovaného, které bylo vydáno před novelou zákona o azylu zákonem č. 173/2023 Sb., který prodloužil maximální dobu zajištění ze 120 dnů na 180 dnů. První senát zde shledal za dostatečně odůvodněnou dobu zajištění v délce 110 dnů, kterou žalovaný odůvodnil jednak délkou řízení o mezinárodní ochraně (podle žalovaného zhruba 90 dnů), dále prodloužením o 15 dnů v souvislosti se lhůtou pro podání žaloby ve správním soudnictví a prodloužením o dalších 5 dnů, které představovaly průměrnou lhůtu pro doručování v rámci soudního řízení. K tomuto odůvodnění první senát uvedl, že odůvodnění rozhodnutí žalovaného „vychází z jeho ustálené praxe, současně však obsahuje dostatečně individualizované posouzení skutkových okolností bezpečně známých žalovanému a rozhodných pro délku stěžovatelova zajištění.“

[24] Doba zajištění v délce 110 dnů s výše uvedeným odůvodněním (90 dnů + 15 dnů + 5 dnů) označil NSS za dostatečnou dále v rozsudku ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 316/2017-43, v rozsudku ze dne 16. 7. 2020, č. j. 6 Azs 99/2020-41, v usnesení ze dne 16. 12. 2021, č. j. 9 Azs 197/2021-43, nebo v usnesení ze dne 26. 9. 2022, č. j. 10 Azs 210/2022-49, v jehož bodě 25 odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 10. 2012 ve věci *A. proti Rusku*, stížnost č. 14743/11, odst. 214 a 216, podle kterého je přezkum zajištění cizince v intervalu dvou až čtyř měsíců v souladu s čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[25] Žalovaný v nyní projednávané věci odůvodnil stanovení doby zajištění v maximální zákonem povolené délce 180 dnů pouze tím, že stěžovatel může v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvést jiné důvody, než uvedl v nynějším řízení, a proto nelze vyloučit, že jeho žádost bude posuzována standardně, tj. z hlediska naplnění důvodů podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Z tohoto důvodu stanovil dobu zajištění na maximální zákonem stanovenou lhůtu 180 dnů, tedy v délce maximální základní lhůty pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany dle § 27 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

[26] Dle § 27 odst. 1 zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023, platilo, že rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, nestanoví-li tento zákon jinak, vydá žalovaný bez

zbytečného odkladu, *nejpozději však do 6 měsíců ode dne, kdy byly poskytnuty údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany*, nebo ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o zrušení rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany a o vrácení k novému projednání. Dle § 27 odst. 2 zákona o azylu bylo tuto lhůtu možné prodloužit až o devět měsíců, pokud byly splněny podmínky uvedené v tomto ustanovení pod písmeny a) až c).

[27] Dle § 27 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023, platí, že rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany žalovaný vydá *do 6 měsíců ode dne, kdy byly poskytnuty údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany*. Dle § 27 odst. 2 zákona o azylu lze tuto lhůtu prodloužit až o devět měsíců, pokud jsou splněny podmínky uvedené v tomto ustanovení pod písmeny a) až c).

[28] NSS nepovažuje odůvodnění žalovaného za dostatečné. Z výše uvedené judikatury je zřejmé, že žalovaný uváděl před novelou zákona o azylu jako obvyklou dobu řízení o mezinárodní ochraně 90 dnů, ačkoliv lhůta pro rozhodování o žádostech ve věci mezinárodní ochrany byla i před novelou provedenou zákonem č. 173/2023 Sb. stanovena na 180 dnů (lhůta 90 dnů byla obsažena v § 27 odst. 1 zákona o azylu pouze ve znění účinném do 17. 12. 2015). Z rozhodnutí žalovaného nevyplývá, proč po novele zákona o azylu, která mu „pouze“ prodloužila maximální možnou délku zajištění cizince, počítá náhle s dvojnásobnou délkou řízení o mezinárodní ochraně, než uváděl doposud. Rozhodnutí, které přezkoumával desátý senát usnesením č. j. 10 Azs 210/2022-49, žalovaný vydal v květnu 2022 a nynější rozhodnutí žalovaného je z října 2023. Jediná změna, ke které mezi vydáním těchto rozhodnutí došlo, je zjevně pouze daná novela zákona o azylu. Tato novela však pouze prodloužila maximální délku zajištění, tedy snažila se řešit situace, kdy kvůli nečekanému protáhnutí řízení ve věci mezinárodní ochrany docházelo k potřebě zajistit cizince na delší dobu, než po kterou ho mohl žalovaný maximálně zajistit dříve. To však neznamená, že žalovaný může dobu zajištění stanovit na novou maximální délku pouze s odůvodněním, že řízení ve věci mezinárodní ochrany může podle zákona o azylu trvat až šest měsíců.

[29] NSS připomíná, že dle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, má být žadatel o mezinárodní ochranu zajištěn pouze *po co nejkratší dobu*. Žalovaný proto nemůže bez podrobnějšího odůvodnění přistoupit ke stanovení doby zajištění na její maximální zákonem povolenou délku, která nyní činí šest měsíců. Právě to se však nyní stalo. Žalovaný délku zajištění odůvodnil pouze tím, že jde o maximální zákonnou délku zajištění a zároveň maximální zákonnou délku řízení o udělení mezinárodní ochrany. Délku zajištění však nelze odůvodnit pouze tím, že žalovaný cizince zajistil na tak dlouhou dobu, jak mu zákonná ustanovení umožňují.

[30] Žalovaný proto bude povinen v dalším rozhodnutí uvést podrobnější úvahu odůvodňující tuto délku zajištění, anebo může přistoupit ke stanovení kratší doby s tím, že v případě, že řízení o stěžovatelově žádosti bude skutečně trvat delší dobu, může naopak využít institut prodloužení doby zajištění, v jehož rámci se doba zajištění může protáhnout až na zákonem povolených 180 dnů.

[31] NSS proto přistoupil ke zrušení napadeného rozsudku i rozhodnutí žalovaného. Jelikož se výše uvedené pochybení týkalo pouze části rozhodnutí žalovaného, přistoupil k posouzení zbylých kasačních námitek.

pokračování

[32] Stěžovatel dále namítá, že byl zajištěn bez uvedení konkrétních a individuálních důvodů. Žalovaný stěžovatelovo zajištění odůvodnil jeho dosavadním chováním, tedy přicestováním bez povolení ke vstupu či pobytu v ČR či v jiném členském státě EU, podáním žádosti až po zajištění pro účely správního vyhoštění, využitím služeb převaděčů, cestováním skrytým způsobem a cílovou destinací v Německu, což vyplývá ze stěžovatelovy výpovědi. Dále uvedl, že stěžovatel na území ČR nevlastní žádný majetek, nemá zde žádné kulturní ani společenské vazby, celou rodinu má v zemi původu a není osobou vyloučenou z aplikace tohoto ustanovení. Stěžovatel neuvádí konkrétní skutečnosti, kterými se žalovaný opomněl zabývat. NSS proto shledal výše uvedené důvody, na jejichž základě žalovaný rozhodl o zajištění stěžovatele, za dostatečné.

[33] Stěžovatel nesouhlasí s tvrzením, že podal žádost o udělení mezinárodní ochrany účelově. Otázkou účelovosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany se NSS zabýval například v rozsudku ze dne 29. 7. 2022, č. j. 5 Azs 328/2020-21, v němž konstatoval, že pokud jde o „*existenci oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, odůvodnil žalovaný naplnění této podmínky zajištění tím, že stěžovatel nevyužil možnosti zažádat o mezinárodní ochranu již dříve, byť tak mohl učinit, přičemž vědomě nerespektoval zákony ČR. Nejvyšší správní soud popsane zdůvodnění naplnění dané podmínky považuje za dostatečné, neboť stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až [...] tři dny po svém zajištění za účelem správního vyhoštění.*“ K obdobné situaci došlo i v nyní projednávané věci. Stěžovatel byl zadržen dne 20. 10. 2023, dne 21. 10. 2023 byl zajištěn za účelem správního vyhoštění a o mezinárodní ochranu zažádal dne 23. 10. 2023 v zařízení pro zajištění cizinců. Při výslechu dne 20. 10. 2023 uvedl, že jeho úmyslem nebylo požádat o azyl v ČR nýbrž v Německu. V rámci tohoto výslechu také uvedl, že chce pokračovat dál do Německa.

[34] NSS se již mnohokrát zabýval zajištěním cizinců, pro které byla ČR jen „tranzitní“ zemí na cestě do jiných členských států EU (typicky Německa). Stěžovatelova situace se neliší od případů, kterými se NSS již zabýval. Ze stěžovatelova chování je zřejmé, že cílem jeho cesty bylo Německo. V ČR podal žádost o mezinárodní ochranu až poté, co mu hrozilo správní vyhoštění. Žádné vazby na ČR nemá. Stěžovateli také nic nebránilo požádat o mezinárodní ochranu již dříve v jiném členském státě EU, jimiž projížděl na své cestě z Bělehradu (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 4. 2020, č. j. 1 Azs 39/2020-43, bod 17). NSS proto souhlasí s krajským soudem, že žalovaný dostatečným způsobem vysvětlil, na základě kterých konkrétních okolností dospěl k závěru, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany za účelem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění nebo jej pozdržet. Daná námitka tak není důvodná.

[35] Ohledně konkrétních důvodů, které stěžovatel uvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, NSS připomíná, že pro posouzení důvodnosti zajištění stěžovatele je irelevantní samotná existence eventuálních azylových důvodů; tyto skutečnosti mají význam až pro rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany (srov. usnesení NSS ze dne 11. 1. 2024, č. j. 3 Azs 88/2023-52). V daném případě tak nedošlo k vyloučení udělení mezinárodní ochrany, jak se domnívá stěžovatel, jelikož tato otázka nemohla být v řízení o zajištění vůbec řešena.

[36] Námitka nepřiměřeného zásahu do stěžovatelova rodinného a soukromého života byla uplatněna pouze v obecné rovině. NSS za stěžovatele nemůže domýšlet, v čem

konkrétně mohl spočívat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Proto pouze odkazuje na posouzení žalovaného, který uvedl, že stěžovatel má veškerou rodinu v zemi původu, k ČR nemá žádné rodinné či společenské vazby a též zde nemá žádný majetek.

[37] Dle stěžovatele měla být v jeho případě využita zvláštní opatření dle § 47 zákona o azylu. K užití zvláštních opatření se NSS vyjádřil v rozsudku č. j. 1 Azs 349/2016-48, na který odkazuje i stěžovatel a ve kterém uvedl, že v případě, že „*jsou splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (tj. na základě objektivních okolností spočívajících zejména v předchozím jednání cizince existují oprávněné důvody se domnívat, že podání žádosti bylo pouze účelové), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. Zvláštní opatření jsou zamýšlena jako mírnější alternativa k těmto důvodům. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření proto nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Zvláštní opatření lze proto považovat za účinná, pokud lze jimi dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele. Jinými slovy, ministerstvo má povinnost nezajistit žadatele o mezinárodní ochranu z důvodů vyjmenovaných v § 46 odst. 1, pokud lze téhož účelu dosáhnout mírnějšími prostředky.*“

[38] Krajský soud v bodě 14. napadeného rozsudku srozumitelně vysvětlil, proč bylo zajištění stěžovatele v souladu se zákonem a naopak využití zvláštních opatření nebylo na místě. U stěžovatele totiž hrozilo, že by mohl pokračovat do své cílové destinace – Německa, anebo by se mohl před správními orgány skrývat. Tvrdí-li stěžovatel, že v jeho případě existovaly okolnosti svědčící pro užití zvláštních prostředků dle § 47 zákona o azylu, ponechal toto tvrzení v obecné rovině, kromě tvrzeného zájmu na výsledku řízení ve věci mezinárodní ochrany. NSS se proto ztotožnil se závěry krajského soudu, které shledal souladnými s ustálenou judikaturou. Ani tato námitka proto není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[39] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.], NSS zrušil i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem NSS (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaný proto bude povinen opětovně posoudit dobu zajištění stěžovatele ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu.

[40] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení. Ve vztahu k výsledku celého soudního řízení je nutno posuzovat procesní úspěšnost účastníků řízení. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení § 120 s. ř. s. má úspěšný účastník právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi řízení, který úspěch ve věci neměl. Z tohoto pohledu je nutno za úspěšného účastníka považovat stěžovatele; naopak žalovaný v řízení úspěch neměl, a proto mu NSS náklady řízení nepřiznal.

[41] Stěžovatel, který byl ve věci úspěšný, nebyl v řízení před krajským soudem zastoupen advokátem a ani nebyl povinen zaplatit soudní poplatek. Nelze mu tak přiznat náhradu nákladů řízení o žalobě. V řízení před NSS taktéž nebyl povinen hradit soudní poplatek a

pokračování

jeho náklady na ustanovenou advokátku nese podle § 35 odst. 10 s. ř. s. stát. Žádný z účastníků tedy nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[42] Usnesením NSS ze dne 9. 2. 2024, č. j. 9 Azs 38/2024-32, byla stěžovateli ustanovena jako zástupkyně Mgr. Bc. Petra Zakaria, advokátka se sídlem 28. října 3390/111a, Ostrava. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). NSS přiznal ustanovené zástupkyni odměnu za jeden úkon právní služby, a to za sepsání doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). NSS stěžovatelově zástupkyni nepřiznal odměnu za převzetí právního zastoupení, jelikož tento úkon je přiznáván pouze u zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb, nikoliv při ustanovení zástupkyně soudem [§ 11 odst. 1 písm. a) téže vyhlášky], leda by ustanovení soudem bylo spojeno s první poradou s klientem podle § 11 odst. 1 písm. b) téže vyhlášky, kterou však stěžovatelova zástupkyně neprokázala (v podání ze dne 19. 2. 2024 ji uvedla pouze jako „další předpokládaný úkon“). NSS stěžovatelově zástupkyni nepřiznal ani odměnu za podání návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, jelikož tento návrh byl součástí doplnění kasační stížnosti. Zástupkyně stěžovatele uvedla, že není plátkyní DPH. Celková výše odměny tedy činí 3 400 Kč a bude jí uhrazena do 60 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

[43] Vzhledem k tomu, že NSS rozhodl ve věci samé bez zbytečného odkladu, v zájmu dodržení zákonné lhůty pro toto rozhodnutí, nerozhodoval již samostatně o stěžovatelově návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, uplatněném v doplnění kasační stížnosti ze dne 20. 2. 2024.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2024

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu